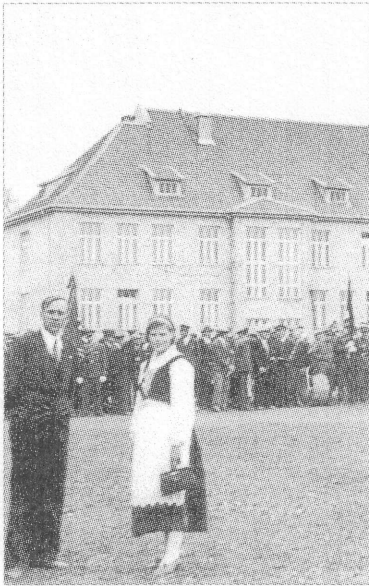

JONIŠKIO KULTŪROS CENTRAS

Ilona Osipova

Raida

Valstybinė gimnazija šventės dieną. Joniškis. 1936. JIKM

Joniškio kultūros ištakos siejamos su Joniškio gimnazija (buvusi 1-oji vidurinė mokykla, dabar – „Aušros“ gimnazija). Gimnazijoje veikė mokyklos mišrus choras, nedidelis styginių instrumentų orkestras (vadovas – muzikos mokytojas S. Latakas).

Joniškio kultūros namai įkurti 1947 m. Iki 1970 m. įstaiga savo patalpų neturėjo, todėl veikė vienoje ar kitose laikinose patalpose.

Joniškio kultūros centro (toliau – JKC) dokumentų archyvo duomenimis, 1949 m. Joniškio apskrities kultūros namų direktoriumi buvo Vladas Rimkevičius. Vėlesniais metais dėl ideologizuotos sovietinės kultūros sistemos vadovai ir meno saviveiklos organizatoriai keitėsi labai dažnai.

1950 m. Joniškio rajone įkuriamas Kultūros-švietimo skyrius, kuriam buvo pavaldūs ir Joniškio kultūros namai. Tais metais Joniškio kultūros namams vadovavo Julius Garadauskas. 1949 m. Joniškio kultūros namuose meno dalies vadovais dirbo Juozas Vainauskas, Aldona Žemaitienė, nuo 1950 m. – Antanas Virbickas, Viktorija Filipavičienė. 1951-aisiais Joniškio kultūros namams paeiliui vadovauja net du vadovai: Petras Vilimas ir Nina Sabaitienė. 1952 m. pastarąją pakeičia laikinai paskirtas direktorius Leonas Tursa. 1952 m. Joniškio kultūros namuose dirbo tautinių šokių bei bendrų žanrų ratelių vadovai Nijolė Čelutkaitė, Danutė Kivilytė, Ona Povilaitytė, Genė Truškauskaitė. 1953 m. Joniškio kultūros namams vadovavo Filomena Kilčiauskaitė. Tų metų dokumentuose minimas šokių ratelių vadovas Česlovas Žadeika, meno vadovė dramai Viktorija Filipavičienė. Tais pačiais metais į Joniškio kultūros namus paskirtas naujas direktorius – Pranas Šiška, o 1954-aisiais – Rėnius Skupeika. Joniškio kultūros namuose dirbo choro būrelio vadovas Zenonas Matuzevičius. Veikė dramos būrelis, choras, šokių ratelis, kaimo kapela. Nuo 1950 m. Joniškyje, o nuo 1965 m. Žagarėje kasmet vyko rajono dainų ir šokių šventės. 1955 m. Joniškio kultūros namų direktoriumi paskiriamas Aleksandras Karpavičius, tačiau tais pačiais metais jį pakeičia Julijona Katilytė, o ją – Vaclovas Rutkauskas. 1956 m. direktore skiriama Danutė Tilinauskaitė. Tų metų dokumentuose minimas „dūdų orkestro“ vadovų Jono Šimaičio ir Vytauto Garnio pavardės. Nuo 1956 m. Joniškyje vyksta jaunimo meno šventės. Kuriantis kolūkiams, plečiamas kultūros namų kaimo vietovėse tinklas. 1956 m. atidaryti Kepalių kultūros namai (direktorius Jonas Koškinas, meno vadovė Vida Ramonaitė), 1957 m. – Skilvionių apylinkės kultūros namai (direktorius Vladas Konkulevičius, meno vadovė Violeta Ramančionytė), Jakiškių apylinkės kultūros namai (direktorė Eugenija Trušaitė).

1958 m. Joniškio kultūros namų direktore skiriama Danutė Našliūnienė. Nors darbuotojų kaita buvo didelė, 1956 m. vyko rajoninė visų žanrų mėgėjų meno kolektyvų apžiūra, 1958 m. – dramos būrelių bei rajono mokyklų chorų apžiūros.

1959 m. įkurti Svirplių (direktorė Janina Aleksynienė) bei Gasčiūnų apylinkės kultūros namai (direktorė Liucija Jasiukaitienė). 1959 m. Joniškio kultūros namuose instruktoriumi pradeda dirbti Bronislovas Zastarskis, dailės būreliui vadovauja D. Našliūnienė.

Nuo 1960 m. panaikinus Žagarės rajoną, Žagarės kultūros namai prijungiami prie Joniškio kultūros namų. Pastebimas intensyvus Joniškio rajono kultūros įstaigų centralizavimas – jos jungiamos prie Joniškio kultūros namų. 1960 m. įkuriami Pailių ir Skaistgirio kultūros namai. 1960 m. Joniškio rajone veikė Kepalių, Jakiškių, Gasčiūnų, Mekų, Kriukų, Skilvionių, Svirplių, Pailių, Skaistgirio, Pabalių apylinkių bei Žagarės kultūros namai su klubais-skaityklomis. 1960 m. direktorė D. Našliūnienė atleidžiama, direktoriaus pareigas laikinai eiti pavedama B. Zastarskiui.

1961 m. archyvo dokumentuose Joniškio kultūros namai jau minimi kaip rajoniniai. Jiems vadovauti skiriamas Žagarės kultūros namų direktoriumi buvęs chorvedys Vytautas Ramašauskas. Tais pačiais metais rajoniniuose kultūros namuose instrumentinės muzikos būrelis vadove pradeda dirbti Danutė Čereškaitė, dramos būrelis – Stasė Maroščikaitė, šokių ratelio – Danguolė Dziubinskytė (Žalakienė). Tuo laikotarpiu V. Ramašauskas subūrė bendrą saviveiklininkų liaudies dainų ir šokių ansamblį (su orkestru). 1963 m. šis kolektyvas respublikinėje apžiūroje rajonų kategorijoje pelnė III vietą. 1962 m. įstaigoje pastebimas naujos administracinės struktūros formavimas. Metodinio kabineto vedėja skiriama D. Dziubinskytė, chorvedžių – V. Ramašauskas, kaimo kapelų vadovu – A. Kačinskas, dramos ir agitbrigadų – St. Jasiukaitienė, liaudies šokių – D. Dziubinskytė, pučiamųjų instrumentų – V. Ramašauskas, liaudies instrumentų – D. Čereškaitė. 1962 m. dokumentuose minima, kad Joniškio rajoniniai kultūros namai įsigijo naują radijo centrą. Tais pačiais metais įsteigiami Pociūnų, Dilbių, Toliočių apylinkių kultūros namai. Joniškio rajoniniuose kultūros namuose dramos būreliui pradeda vadovauti Algimantas Mikša.

1962 m. pradėta kultūros įstaigų tinklo reorganizacija – uždarinėjami klubai-skaityklos, t. y. atskiriamos bibliotekų ir kultūros namų funkcijos. Įsteigti Maželių, Šluostikių apylinkių kultūros namai. Tų pačių metų dokumentuose minimi rajoniniuose Joniškio kultūros namuose veikę vyrų ir moterų chorai (vadovas V. Ramašauskas).

1963 m. V. Ramašauskas iš direktoriaus pareigų atleidžiamas, jį pakeičia kitas choro vadovas – Antanas Gerulis.

1965 m. rajoninių Joniškio kultūros namų direktoriumi tampa Algimantas Mikša. Jį iš pareigų atleidus, direktore tampa D. Žalakienė (buvusi Dziubinskytė). Netrukus ir ji atleidžiama (paliekant dirbti šokių ratelio vadove), o direktoriumi 1966 m. vėl skiriamas A. Mikša. Nuo šių metų Joniškyje atidarytas 450 vietų „Žiburio“ kino teatras.

Šokių ansamblio šokėjos.
1955–1958. JKC

Šokių ansamblis televizijoje.
Prikyje O. ir B. Zastarskiai.
Apie 1966. JKC

Šokių ansamblis „Linelis“.
Vadovė D. Dziubinskytė (Žalakienė). Apie 1971. JKC

Šokių ansamblio „Linelis“ šokėjai. Apie 1971. JKC

Rajoninė dainų šventė. 1981. JKC

Nuo 1966 m. Joniškio rajoninių kultūros namų darbo rezultatai gerėja. Dainų ir šokių kolektyvas tais metais koncertuoja televizijoje. 1966 m. pabaigoje Joniškio rajone jau veikia šie kultūros namai: Joniškio rajoniniai, Satkūnų ir Mindaugių tarybinių ūkių, Kalnelio, Ziniūnų, Kepalių, „Vienybės“ kolūkių, Stupurų, Jakiškių, Stripeikių, Rudiškių, Jauniūnų, Žagarės, Žagarės medelyno, Vilkių, „Šviesios ateities“, Daukšių, Skaistgirio, Bertaučių, Kriukų ir Lazdyniškių tarybinio ūkio klubas-skaitykla. Pastebima decentralizacijos tendencija – kultūros namus perduoti kolūkių ar tarybinių ūkių žiniai.

1967 m. liepą LTSR kultūros ministerijos kolegijos ir kultūros darbuotojų profesinės sąjungos nutarimu, kultūros įstaigoms įvedama 5 darbo dienų savaitė su 2 poilsio dienomis. Tais pačiais metais Joniškio rajoniniuose kultūros namuose estradinio ansamblio vadovu pradeda dirbti Benhartas Calzonas. Ansamblis pirmą kartą koncertuoja tuometinei Joniškio visuomenei. D. Žalakienė suburia naują liaudies šokių kolektyvą, kuris zoninėje apžiūroje tapo laureatu, o respublikinėje užėmė III vietą. 1968 m. iš rajono išvykus chorvedžiui A. Geruliui, susilpnėjo saviveiklininkų veikla. Dėl specialistų stokos tais metais neįvyko ir rajono dainų šventė.

1970 m. atidaryti erdvūs Joniškio kultūros rūmai. Juose metodininke pradėjo dirbti meno saviveiklos entuziastė Irena Balčiūnienė, suaktyvinusi chorų kūrimąsi kaimuose, Kriukų kultūros namų direktore – Danguolė Musejukienė. Tais pačiais metais pučiamųjų instrumentų rateliui ima vadovauti Stanislovas Gatautis, vėliau dirbęs akompanuotoju. To laikotarpio dokumentuose minimi tuometinės Kultūros ministerijos įsakymai organizuoti ideologizuotus mokymus kaimo klubinėms įstaigoms.

1971 m. sugriežtėja Joniškio rajoninių kultūros namų repertuaro bei rengiamų koncertinių programų kontrolė – reikalauta iš anksto registruoti koncertines programas, privalomi tampa kassavaitiniai kvalifikacijos seminarai. 1971-ieji buvo sėkmingi liaudies šokių kolektyvui, jam suteiktas pavyzdinio kolektyvo vardas „Linelis“ (vadovė D. Žalakienė). Kolektyvas aktyviai koncertavo Latvijoje ir Estijoje.

1971 m. kultūros namuose veikė 5 klubai ir 27 būreliai.

1972 m. A. Mikša iš Joniškio rajoninių kultūros namų vadovo pareigų atleidžiamas ir paskiriamas Satkūnų kultūros namų direktoriumi. Joniškio kultūros namuose dailės metodininke pradeda dirbti Birutė Žymantaitė.

1973 m. Joniškio rajoninių kultūros namų direktoriumi paskiriamas Benhartas Calzonas. Nuo tada pakeičiamas įstaigos pavadinimas – iš

Joniškio kultūros centras. 2007.
VD ŽL

Joniškio rajoninių kultūros namų į Joniškio rajoninius kultūros rūmus. 1974 m. B. Calzonas iš direktoriaus pareigų atleidžiamas, šias pareigas laikinai eina inžinierius Leonardas Mikalkėnas. 1973 m. metodininku rajoniniuose kultūros rūmuose pradėjęs dirbti Genius Burkus nuo 1974 m. tampa pučiamųjų orkestro vadovu. Tais pačiais metais kaimo kapelos vadovu pradeda dirbti Fiodoras Bondariovas.

1975 m. rajoninių kultūros rūmų direktoriumi paskiriamas Rimantas Vaitiekūnas.

1976 m. rajoninių kultūros rūmų estradinio ansamblio vadovu tampa Gintautas Pučkus, pučiamųjų orkestro – Vytautas Ažubalis, agitbrigados ir raiškiojo skaitymo būrelio – Silvija Povilaitytė (vėliau dirbo Satkūnų kultūros namų direktore). JKC archyvo dokumentuose nuo šių metų kaimų kultūros namai imami vadinti zoniniais. Tais metais rajoninių kultūros rūmų saviveiklininkai koncertavo televizijoje.

1977 m. rajoninių kultūros rūmų saviveiklininkai dalyvavo respublikiniame liaudies šokių kolektyvų konkurse „Pora už poros – 77“. Nuo šių metų įsteigiamas naujas etatas – vyresniojo metodininko paminklų apsaugai (Zita Jančienė). Tais metais rajoniniuose kultūros rūmuose estradinio ansamblio vadovu dirba Pranas Petraitis, dailininku-metodininku – Viktoras Žilinskas. Tais pačiais metais rajoninių kultūros rūmų direktoriaus pavaduotoju ūkio reikalams paskiriamas B. Zastarskis.

1978 m. Satkūnų kaimo kultūros namų direktoriumi dirbo Marcijonas Urmonas, o rajoninių kultūros rūmų meno vadove – Nelija Stirblienė.

1979 m. N. Stirblienė vadovavo skaitovų rateliui, veikia senjorų, jaunimo, merginų šokių kolektyvai (vadovė D. Žalakienė). Joniškio rajoniniams kultūros rūmams LTSR Ministrų Tarybos nutarimu suteikiama rajoninių kultūros namų III kategorija. 1979 m. rajoninių kultūros rūmų metodininke pradeda dirbti Regina Montvilaitė (Staniulienė), nuo 1981 m. tapusi šios įstaigos liaudies teatro režisierė.

1980 m. iš direktoriaus pareigų atleidus R. Vaitiekūną, šias pareigas laikinai eina Janina Stonytė, 1981 m. laikinai vadovauja Alfonsas Pokvytis, o vėliau direktoriumi paskiriamas Ignas Vilčiauskas. JKC archyvo duomenimis, 1981–1982 m. rajoninių kultūros rūmų direktoriumi dirbo Pranas Petraitis. 1982 m. estradiniam ansambliui vadovauti ima Vidmantas Staniulis, liaudies teatro pastatyminei daliai – Arvydas Butkus. Nuo 1984 m. Skaistgirio kultūros namuose metodininke pradeda dirbti Vanda Šalkauskienė (Balčiūnaitė), nuo 1986 m. rajoniniuose kultūros rūmuose choreografijos kolektyvo vadovu – Vitoldas Krajinas.

1988 m. rajoninių kultūros rūmų direktoriumi paskiriamas Vidmantas Staniulis. Jo pavaduotoja paskirta vyresnioji metodininkė N. Stirblienė. Rūmuose veikia literatų klubas „Audruvė“, „Sidabrinės gijos“ (pensininkų), „Gerberos“ (gėlininkų), šaškių ir šachmatų mėgėjų, abstinentų klubai, 27 kiti būreliai, kurių veikloje dalyvauja per 600 joniškiečių. JKC įsteigiamas naujas etatas – vadovo klubiniam skyriui darbui su vaikais ir paaugliais. Vadove paskirta Vida Petraitienė. 1988 m. Joniškio rajoniniuose kultūros rūmuose dirbo 25 darbuotojai ir 11 antraeilininkų. 1989 m. Joniškio rajoniniai kultūros rūmai ir rajono 22 kaimų kultūros namai sudarė Joniškio rajono centralizuotą klubinių įstaigų sistemą. Rajoninių kultūros rūmų 1988 m. vasario mėnesio repertuare minimas koncertas, skirtas Vasario 16-ajai, 1989 m. renginių plane – renginiai, skirti Lietuvos Nepriklausomybės dienai, Sidabrės istorijai, M. Slančiauskui bei A. Varnui atminti. Tuometinėje veikloje jaučiamas didelis dėmesys Lietuvos istorijai, tautodailei, liaudies menui.

Spektaklio „Valentinas ir Valentina“ dalyviai. Pirmoje eilėje centre – R. Vaitiekūnas. 1977. JKC

Spektaklio „Meilė, džiazas ir velnias“ dalyviai. Centre – režisierė R. Montvilaitė. 1980. JKC

Romansų grupė. Centre – vadovė R. Kipšaitė-Balčiūnienė. 2009. JKC

Suaugusiųjų teatro „Žibury“ kolektyvas. Vadovė V. Jonkaitienė. 2009. JKC

1989 m. vykdoma rajono kultūros-švietimo įstaigų reorganizacija, po kurios nuspręsta 8 rajono kaimų kultūros namus uždaryti, o tris – reorganizuoti. Permainos ir rajoniniuose kultūros rūmuose – buvo sustabdyti direktoriaus V. Staniulio įgaliojimai. Metų pabaigoje direktoriumi paskiriamas Vitoldas Krajinas.

1990 m. rajoniniams kultūros rūmams vėl vadovauja B. Zastarskis, šias pareigas ėjęs iki 1997 m. Nuo 1995 m. rajoninių kultūros rūmų etatai „metodininkas“ ir „vyr. metodininkas“ keičiami į „specialistas“ ir „vyr. specialistas“, o kaimų kultūros namų direktoriai tampa kaimo klubinio darbo organizatoriais.

1997 m. rajoninių kultūros rūmų direktoriumi skiriamas Kęstutis Baravykas, kurį tais pačiais metais pakeičia Aldona Kadytė (Viteikienė). 1997 m. rajoniniuose kultūros rūmuose dailininku padeda dirbti Antanas Bartašiūnas bei vyr. specialistė folklorui – Rita Mikalauskienė (Kipšaitė-Balčiūnienė). 1997-ieji – naujo kokybinio Joniškio kultūrinio gyvenimo atskaitos metai. Renginų repertuare – Žiemgalių šventė, M. Slančiausko diena, rajono tautodailės parodos, renginiai, skirti Saulės mūšio pergalei paminėti, tautodailės tapybos darbų autorių paroda bei A. Varno vardo premijos teikimas ir kt.

1998 m. Joniškio rajoniniai kultūros rūmai ima rengti šokių maratus.

2003 m. surengtas pirmasis Šiaulių apskrities vokalinių ansamblių festivalis-konkursas „Dainos sparnais“, skirtas kompozitoriaus Algimanto Raudonikio kūrybai.

2004 m. rajoniniuose kultūros rūmuose dirba 40,75 etato specialistų bei 18,5 etato kitų darbuotojų. Tais pačiais metais Joniškio rajono savivaldybės taryba patvirtina Joniškio kultūros rūmų filialų ir kaimo bendruomenių salių nuostatus bei kūrybinių darbuotojų pareigybių aprašymus. Joniškio kultūros rūmams priklausė 4 filialai ir 11 kaimų bendruomenių salių.

1999 m. ir 2004 m. Joniškio kultūros rūmai išleidžia du respublikinių tautodailės tapybos darbų parodų (Adomo Varno premijai laimėti) istorijai skirtus katalogus (autorės N. Stirblienė ir A. Kadytė-Viteikienė).

2005 m. Aldona Viteikienė pasitraukia iš direktorės pareigų. Tais pačiais metais Joniškio kultūros rūmų suaugusiųjų teatro režisierės pareigas palieka nuo 1990 m. itin sėkmingai dirbusi Vanda Šalkauskienė.

Nuo 2006 m. Joniškio rajoniniai kultūros rūmai tampa Joniškio kultūros centru, įsteigiamas atskiras Žagarės kultūros centras. Joniškio kultūros centro direktoriaus pareigas eina Arvydas Butkus. Nuo 2006 m. Joniškio kultūros centras pradėtas kompiuterizuoti.

2007 m. suaugusiųjų teatro (dabar – „Žiburio“) režisierė pradeda dirbti Violeta Jonkaitienė, teatro dailininkė – Lina Ripskytė. Nuo 2007 m. iš direktoriaus pareigų pasitraukus A. Butkui, laikinai Joniškio kultūros centro direktoriaus pareigas eina B. Zastarskis.

2008 m. vyko Joniškio kultūros centro darbuotojų atestacija. Tais pačiais metais baigti Joniškio kultūros centro pastato vidaus renovacijos darbai (išskyrus koncertų salę).

Nuo 2009 m. balandžio Joniškio kultūros centro direktore dirba Gerda Norušaitienė, direktoriaus pavaduotoja kultūrai – Ilona Osipova.

2010 m. sukuriamas Joniškio kultūros centro interneto svetainė.

2010 m. pradėtas organizuoti respublikinis lietuvių istorinių (karo) dainų festivalis-konkursas „Aušta aušrelė“.

2011 m. iki tol buvęs tik Šiaulių apskrities vokalinių ansamblių festivalis-konkursas, skirtas kraštiečio kompozitoriaus A. Raudonikio kūrybai, tampa respublikiniu. Kas dveji metai vyksiančiame festivalyje galės varžytis ne tik vokaliniai ansambliai, bet ir solistai, duetai, grupės.